

Pozdravni nagovor ob odprtju

»Spoštovana gospa ministrica prof. dr. Simona Kustec, nekdanja ministrica dr. Maja Zalaznik, spoštovani drugi visoki in cenjeni gosti, dragi kolegi iz javnih zavodov s področja izobraževanja, kolegi iz muzejev, dragi prijatelji Slovenskega šolskega muzeja in vsi zbrani na današnjem odprtju nove stalne razstave Šola je zakon! Izobraževanje in vzgoja na Slovenskem skozi čas.

V veliko veselje in čast mi je, da vas smem pozdraviti na ta, za muzej zgodovinski dan, saj vam na ogled postavljamo tisto, za kar smo si zaposleni v muzeju več let prizadevali in kar je najtesneje povezano s poslanstvom in nalogami vsakega muzeja.

Že ustanovitev šolskega muzeja v Ljubljani pred 124 leti je bila tesno povezana s postavljanjem razstav, saj so učitelji v sklopu pedagoških konferenc kmalu po letu 1848 začeli postavljati občasne razstave učil, učnih pripomočkov in izdelkov učiteljev in učencev. Iz občasnih razstav so se nato rodile ideje o postavitvi stalne razstave in pozneje o ustanovi, ki bo s prezentacijo šolskih predmetov in dokumentiranjem obstoja slovenskih šol ter razvoja metod in vsebine pouka v preteklosti skrbela za stalno izpopolnjevanje učiteljev.

Več generacij maloštevilnih sodelavcev Slovenskega šolskega muzeja si je ob stalnem pomanjkanju prostorov lahko le želelo postaviti razstavo, na kateri bi pokazali razvoj vzgoje in izobraževanja od začetkov do sodobnosti. Po prihodu muzeja s Poljanske ceste v sedanje prostore nekdanjih uršulinskih šol na Plečnikovem trgu je muzeju uspelo postaviti stalno razstavo na istem razstavnem prostoru, kot je ta danes, od začetkov do leta 1848. Konec devetdesetih in v prvih letih tega stoletja in tisočletja let smo jo v več nadaljevanjih dopolnili, vendar z drugačnim konceptom in drugimi izraznimi sredstvi.

Leta 2014 smo ob vse večjem obisku muzeja, ki je sledil uvajanju in razvoju novih pedagoško-andragoških programov, predvsem muzejskih učnih ur, ki je naš najuspešnejši muzejski projekt, želeli postaviti prenovljeno in sodobno stalno razstavo z enotnim konceptom, z najnovejšimi usmeritvami muzejske stroke in zadnjimi spoznanji šolskozgodovinske znanosti.

Po skoraj osmih letih od prvih zasnov projekta smo na cilju, vendar ne popolnoma, saj želimo razstavo z nekaterimi vsebinami v prihodnje dograditi in nadgraditi. Pri tem je treba poudariti, da smo na poti uresničevanja projekta sicer izhajali iz prenove stalne razstave, vendar smo pri tem prešli v prenovo muzejskih prostorov in v postavitev povsem nove stalne razstave. Med obnavljanjem prostorov in postavljanjem nove stalne razstave so vse muzejske dejavnosti potekale brez prekinitev.

Nova stalna razstava je skupinsko delo. Sedem avtorjev si je naloge razdelilo po zgodovinskih obdobjih oz. po sklopih. Veliko usklajevanja je bilo potrebnega tudi med kustosi, oblikovalko in arhitekti, ki so razstavo umestili v prostor. Za-

radi precej omejenega prostora je bilo treba na majhnem prostoru in s čim manj besedami pokazati in povedati čim več.

Ko zdaj, v tem slovesnem trenutku, odpiramo stalno razstavo, se misli usmerjajo predvsem k hvaležnosti in v zahvalo vsem, ki so pri njeni postavitvi, tudi v težkih in kritičnih trenutkih, sodelovali in omogočili, da smo od zasnove prišli do končne izvedbe.

V pri vrsti se želim zahvaliti do sedaj maloštevilnim muzejskim sodelavcem, ki smo na različne načine nosili glavno breme prenavljanja prostorov in postavitve razstave. Ker nas ni veliko, mi dovolite, da jih naštejem: Anton, Branko, Franci, Ksenija, Marko, obe Mateji, Marjetka in Polona. Šest nas je sodelovalo v avtorski skupini, ki je pripravljala vsebino in skrbela zanjo, poleg nas je bila v njej še zunanja sodelavka, arhitektka Ana Kreč, ki je razstavo dopolnila s poglavjem o razvoju šolskega prostora.

Usmerjevalci, prvi spremljevalci in zavzeti sodelavci projekta so bili in lahko rečem, da so še vedno, mladi arhitekti iz arhitekturnega biroja Svet vmes, s katerimi smo skupaj od vsega začetka projekta in smo se z njimi v vsem tem času najpogosteje srečevali. To so Ana Kreč, Jure Hrovat in Ana Križaj.

Oblikovalka in ilustratorica Irena Gubanc in njena desna roka Teja Jalovec sta razstavi vtisnili vizualno podobo, pri čemer sta dosledno uveljavljali dogovorjena razmerja med besedili in slikovnim ter drugim razstavnim gradivom.

Mizarstvo Trunkelj je z veliko potrpežljivosti in iznajdljivosti izpolnjevalo večkrat skoraj neizvedljive zamisli kustosov, oblikovalk ali arhitektov. Tiskarstvo UV-tiskov Košček, d. o. o., je bilo med izvedbo deležno nekaj kritik, vendar je na koncu dokazalo, da svoje delo dobro obvlada. Za svetlobno učinkovitost razstave in da razstavljeni muzejski predmeti dobijo svojo izrazno moč, je poskrbel Miha Lepšina, z video in avdio napravami pa je razstavo oskrbel Stanislav Zdešar.

Vsem navedenim se za njihov prispevek na razstavi iskreno zahvaljujem, prav tako se zahvaljujem vsem kulturnim ustanovam in posameznikom, ki so omogočili bodisi izdelavo maket predmetov bodisi digitalnih posnetkov dokumentov in drugega razstavnega gradiva, s čimer je razstava bogatejša in popolnejša. Vsi so navedeni v kolofonu razstave pri izhodu iz razstavnega prostora.

Navsezadnje izrekam največjo zahvalo Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, ki je kot financer v vseh teh letih pokazalo veliko razumevanja in naklonjenosti za ta projekt. Lepa hvala še enkrat. Poleg vodstvu in prejšnjemu vodstvu ministrstva se želim posebej zahvaliti tudi zaposlenim na Direktoratu za investicije, v finančni službi in na Uradu za razvoj in kakovost v izobraževanju, ki so spremljali in podpirali naše delo.

Prepričan sem, da smo v SŠM ob bogatih pedagoško-andragoških programih pridobili tudi sodobno stalno razstavo, s katero bomo obiskovalcem na izviren in času primeren način posredovali še več tega, kar nas kulturno bogati in iz nas dela boljše ljudi.«

mag. Stane Okoliš